

Basislijst Lobbyargumenten tegen bezuinigingen

Bezuinigen: de gemeente en uw lobby

In eerdere publicaties hebben we aangegeven hoe welzijnsorganisaties (bedrijfs-)financieel en organisatorisch te werk kunnen gaan met bezuinigingen. In de Basislijst Lobbyargumenten geven we argumenten die u in gesprekken met uw gemeente op tafel kunt leggen.

De MOgroep zet alles op alles om samen met de branche de bezuinigingen aan te grijpen om een stap naar de toekomst te maken. Uw welzijnsorganisatie zal samen met de gemeente, op het niveau van ambtenaren, raadsleden en B&W, het gesprek moeten aangaan over de toekomst. Bezuinigen is één, maar hoe garandeert u samen toch goede lokale W&MD-voorzieningen, volgens de principes van de Wmo, en Welzijn Nieuwe Stijl (WNS). Dat heeft ook consequenties voor de samenwerking binnen gemeenten tussen ketenpartners.

Gemeenten en welzijnsondernemingen moeten samen weloverwogen bezuinigingen invullen. Het is de kunst om meer Eigen Kracht van burgers te mobiliseren, anders te gaan werken, aanbod en vraag goed tegen het licht te houden, en zo verder te bouwen aan een prettige veilige samenleving. Vrijwilligers kunnen dat allemaal niet alleen. Professionals blijven nodig voor faciliteren, makelen en schakelen en hulp.

Acties voordat u gaat lobbyen tegen bezuinigingen

- Weet welke bezuinigingsplannen de gemeente heeft.
- Ga met partners en gemeente om tafel zitten.
- Zorg dat uw eigen onderneming (financieel en organisatorisch) op en top op orde is (zie *Handreiking financiën en gemeentelijke kortingen*, 2011).
- Vernieuw, en werk volgens het proces van de Kanteling, en volgens de principes van Welzijn Nieuwe Stijl.
- Houd al uw diensten goed tegen het licht: voorzien deze in een behoefte, lossen ze een probleem op, gaan de gebruikers deze dienstverlening missen, leveren ze echt rendement op. (Zie *Handreiking Portfolioanalyse*, 2011)
- Zorg dat uw argumenten kloppen, dat u concrete praktische lokale voorbeelden, cijfers en personen bij de hand hebt.
- Zoek zelf alternatieven, sta open voor nieuwe samenwerking, peil echte behoefte van bewoners/gebruikers; vraag medewerkers om ideeën, durf vastgeroeste gewoonten die weinig zoden aan de dijk zetten te stoppen, maar gooi goede zaken niet zomaar overboord.
- Onderzoek andere financieringsmogelijkheden. Samenwerking met andere organisaties opent ook mogelijkheden voor cofinanciering. Bijvoorbeeld met zorgverzekeraars.
- Verken de mogelijkheden van eigen bijdragen van deelnemers en breng dat in de praktijk.
- Zorg dat u zicht heeft op de eigen kosten-baten: kunt u aantonen dat u iets waardevols niet meer kunt doen; kunt u aantonen dat bewoners echt een probleem krijgen; kunt u aantonen dat een gebouw, of die professional echt onmisbaar is.
- Laat de gebruikers vertellen dat uw dienstverlening en ondersteuning waardevol is. Of laat de politie, de sportclub, verzorgingshuis of een andere stakeholder spreken.
- Maak gebruik van lokale media om deze facetten voor het voetlicht te krijgen.

Ondanks bezuinigingen zullen organisaties en gemeenten samen moeten voorkomen dat

- de basis wegvalt uit wijken en gemeenschapszin en sociale binding onderuit gaan;
- algemene basisvoorzieningen worden afgebroken en het belangrijkste wapen teloor gaat: preventie;
- kwetsbare en kansarme mensen aan hun lot over gelaten worden en in grotere problemen raken;
- verantwoordelijkheden van goed bestuur niet genomen worden;
- het basisrecht van kinderen aangetast wordt door hen het recht op kansrijk opgroeien in een stimulerende omgeving te onthouden;
- maatschappelijke en veiligheidsproblemen ontstaan binnen de gemeentegrenzen, gepaard aan een slecht imago: meer anonimiteit en isolement, overlast, onveiligheid, onverschilligheid, verloedering en armoede;
- uiteindelijk de gemeenschap duurder uit is door stijgende kosten aan zorg, politie en uitkeringen.
- vrijwilligers die we zo hard nodig hebben, afhaken.

Hierna volgt een nadere toelichting op de lobbyargumenten. Tegen bezuinigingen op welzijn algemeen en op een aantal specifieke welzijnsdiensten.

Basislijst

Algemene argumenten tegen bezuinigingen op lokaal welzijn

Bezuinigen = de keten verbreken

Ontmoetingsplekken faciliteren is een verantwoordelijkheid van gemeenten. Grotere welzijnsondernemingen hebben veel kennis van de wijk, de bewoners en leven in de gemeenschap. Ze innoveren, werken samen met hogescholen en ontwikkelen methodieken. Weet de gemeente wat ze in huis heeft?

Welzijn & Maatschappelijke Dienstverlening werkt samen met anderen; verwijst door; signaleert, begeleidt. Als je een schakel weghaalt, breekt de keten.

Door te bezuinigen op jeugdwerk komen professionals minder of niet meer in contact met kwetsbare kinderen in kwetsbare gezinnen.

Door dat buurthuis te sluiten verdwijnt de buurtvoorziening; bewoners, vrijwilligers gaan niet vanzelfsprekend 'een buurt verderop'. Professionals en vrijwilligers verliezen zo de contacten met alleenstaande migrantenouders. Bevorderen van opvoedondersteuning, arbeidsparticipatie, sociale cohesie en sociale netwerken, het voorkomen van eenzaamheid vallen dan weg.

Bezuinigen tast veiligheid aan

Bezuinigen op welzijn leidt tot meer overlast, onveiligheid en onverschilligheid.

Welzijnsorganisaties zijn maatschappelijke ondernemingen die activiteiten en diensten bieden voor burgers. Burgers en overheden waarderen die diensten, omdat deze participatie stimuleren en zelfstandigheid van burgers bevorderen.

Gemeenten hebben een reden om deze diensten te financieren: zonder financiering komt een groot deel van de dienstverlening niet tot stand, waardoor maatschappelijk ongewenste situaties kunnen ontstaan, zoals overlast op straat, problemen met jongeren, desinteresse van burgers, vereenzaming van ouderen.

Welzijnsorganisaties werken nauw samen met politie, winkeliers, sportverenigingen. In veiligheidshuizen, ZAT's, buurtoverleggen. Bezuinigingen op welzijn, is een schakel verwijderen. Dat brengt de continuïteit van de gewenste dienstverlening aan burgers in gevaar, en daarmee de continuïteit van de gemeentelijke sociale politiek van leefbaarheid en tevreden burgers.

Bezuinigingen ondermijnen de Wmo-verantwoordelijkheid voor kwetsbare groepen

Het directe gevolg van de decentralisatie van de functie begeleiding van de AWBZ naar de Wmo voor welzijn is dat er meer kwetsbare groepen een beroep zullen gaan doen op diensten van en mogelijkheden die welzijn biedt. Het betreft kwetsbare, licht dementerende ouderen en (ex) psychiatrische patiënten die in de wijk wonen en te weinig uitdaging krijgen om te participeren en mee te doen.

Welzijn is meer nog dan voorheen de schakel naar de kwetsbare burgers, die het niet alleen kunnen zonder extra stimulans en begeleiding. Nodig zijn professionals en vrijwilligers die gecoacht moeten worden.

Bezuinigen veroorzaakt eenzaamheid. Bezuinigen maakt preventie onmogelijk.

Bezuinigen ondermijnt de pedagogische civil society

De manier van opvoeden legt de basis voor de wijze waarop mensen als burger maatschappelijk kunnen, zullen en willen functioneren in de democratie. Dat wordt nu geheel aan de ouders (en als het mis gaat: de professionals), en steeds meer aan gemeenten overgelaten. Gemeenten die niet investeren in hun eigen basis van 'nieuwe inwoners' en publieke familiariteit tasten met hun bezuinigingen gemeenschapsnetwerken aan.

Bezuinigen tast de democratie aan

Een gemeente die kwetsbare buurten en burgers aan hun lot overlaat kan geen wederkerigheid verlangen of verwachten. Dat gebrek aan aandacht van 'de maatschappij' ondermijnt kansrijke opvoeding en kansrijk opgroeien van kinderen¹.

Bezuinigen ondermijnt sociale binding in wijken

Welzijnswerk richt zich op de kwaliteit van de sociale samenleving door bewonersinitiatieven en gezamenlijke activiteiten te stimuleren en te ondersteunen. Wie de zeggenschap van bewoners over hun eigen buurt vergroot, bevordert betrokkenheid, welzijn en veiligheid in die buurt. Welzijnsprofessionals werken steeds meer volgens de opvattingen van Welzijn Nieuwe Stijl: outreachend, zoeken naar de vraag achter de vraag. Zo versterkt welzijn de eigen kracht van bewoners, en vergroot ze sociale netwerken. Ook minder betrokken burgers worden benaderd en er zijn ontmoetingsplekken in wijken. Gemeenten hebben er gezien de Wmo-verplichtingen juist nu belang bij daarin te investeren. Sociale binding ontstaat niet vanzelf. Betrokkenheid, ontmoetingsplekken, een gezellige schone buurt vergroot buurtwelzijn. Het draagt bij aan de mate waarin bewoners overlast en onveiligheid ervaren in hun buurt. Bovendien is sociale binding een voorwaarde voor het ontstaan van informele sociale controle, zoals het aanspreken van personen op ongewenst gedrag: wederkerigheid².

Door bezuiniging op welzijn neemt de participatie van burgers af

Burenhulp en inzet van (meer) vrijwilligers is een mooi ideaal. Maar tijdgebrek, het tijdsgewricht van individualisering en vraagverlegenheid zijn bewezen enorme drempels. Vrijwilligers zijn nodig.

Vrijwilligerswerk komt het best tot stand als het wordt ondersteund door een netwerk van professionals. Daardoor krijgt vrijwilligerswerk de continuïteit en kwaliteit die ze nodig heeft. Bezuinigingen en Welzijn Nieuwe Stijl mogen nooit ontcarden in 'zoek het samen zelf maar uit'. Bezuinigen op welzijn dat schakelt en (ontmoetingsplekken) faciliteert maakt meedoen van alle burgers, weerbaar en niet-weerbaar, moeilijker³.

Bezuinigen op welzijn kost meer dan dat het in het laatje brengt

Welzijnswerk richt zich niet alleen op de kwaliteit van de lokale samenleving, maar ook op kwetsbare groepen die juist in tijden van economische recessie in omvang groeien. Er leven nu al 330.000 kinderen en gezinnen onder de armoedegrens; in Nederland voelen een miljoen ouderen zich vaak eenzaam (circa 33% van de 65-plussers), waarvan 200.000 zelfs extreem eenzaam; werklozen, verslaafden, dak- en thuislozen, psychiatrisch patiënten: ze hebben recht op extra maatschappelijke ondersteuning. Welzijn werkt laagdrempelig, preventief en integraal. Welzijn kan samen met de gemeente ook voor nieuwe doelgroepen gemeenschappelijke voorzieningen bedenken. Dat voorkomt dat situaties voor burgers escaleren en daardoor hoge kosten worden gemaakt.

Op preventie bezuinigen is gegarandeerd een dure beslissing voor de toekomst aan kosten voor jeugdzorg, criminaliteitsbestrijding, uitkeringen, zorg.

¹ Micha de Winter (2011) *Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding*.

² Nicis-onderzoek (2011) *Vertrouwen houden in de buurt. Verval, opleving en collectieve zelfredzaamheid in stadsbuurten*.

³ Lilian Linders (2010) *De betekenis van nabijheid*.

Gemeenten moeten niet óp welzijn bezuinigen maar mét welzijn

Zorgen voor het welzijn van burgers is de opdracht van gemeenten. Investeren in welzijn is niet alleen een verantwoordelijkheid, maar kan ook lonen en zelfs tot besparingen leiden: een sociale en een economische opbrengst⁴. Gemeenten verdienen de investering in welzijn letterlijk terug. Door goed structureel welzijnswerk en samenwerking in de buurt dalen uiteindelijk de kosten voor politie, zorg en gemeente. Het welzijn en de betrokkenheid van jongeren en oudere burgers stijgt. W&MD en gemeente moeten samen optrekken en zoeken naar de beste oplossingen en aanpak. Er moet juist geïnvesteerd worden in de integrale aanpak. Regel samen efficiëntie en sluitende ketenaanpak. Schrap samen overbodige lagen, protocollen en weinig zinvol aanbod. Het wordt juist nu de kunst om groepen burgers te koppelen. Weerbaar aan zwakker. En om zogenaamde zwakke burgers te betrekken bij zinvolle activiteiten in hun eigen buurt. Iemand moet de schakelingen maken. Bedenk samen nieuwe dingen: moestuinen in de wijk. Gebruik leegstaande sportruimtes efficiënt.

Hierna vindt u de specifieke argumenten per werkveld.

Basislijst

⁴ Eindpublicatie SROI-pilot I MOgroep W&MD (2010) *De waarde van Welzijn*. Onderzoeksrapport SEO (2011) *Kosten en baten van welzijn en maatschappelijke dienstverlening*. Persbericht MOgroep (9 februari 2011) *Eerste maatschappelijke kosten-baten analyse welzijnswerk*.

Argumenten tegen bezuinigingen Maatschappelijke dienstverlening

(Maatschappelijk werk, Schuldhulpverlening, Sociaal raadsliedenwerk)

Bezuinigen op Maatschappelijke dienstverlening houdt kwetsbaren kwetsbaar

Maatschappelijke dienstverlening helpt mensen die het snelle, dure, ingewikkelde bureaucratische leven even niet meer aankunnen. Kwetsbaren krijgen aandacht als ze in psychische nood verkeren, als ze schulden hebben, geen greep meer hebben op administratie en financiën, en bij sociaaljuridische problemen. Met opvoedingsproblemen, problemen in de buurt of op het werk. Maatschappelijk werk, Schuldhulpverlening en Sociaal raadsliedenwerk bieden in een vroeg stadium voorlichting, hulp en soms langere ondersteuning. Zo voorkomen ze veel ellende, en helpen burgers weer op eigen kracht het dagelijks bestaan te doen.

Steeds meer burgers worden kwetsbaar

Het aantal mensen dat een beroep doet op Maatschappelijk werk, Schuldhulpverlening of Sociaal raadsliedenwerk groeit en blijft groeien. Dat is enerzijds een gevolg van de crisis en de bezuinigingen op allerlei voorzieningen, maar het komt ook door de steeds verdere beperking van de toegang tot de sociale rechtshulp (advocatuur) die door maatregelen van de centrale overheid duurder is geworden.

Preventie voorkomt grotere problemen

Interventies door Maatschappelijke dienstverlening vinden plaats in een vroegtijdig stadium en voorkomen daardoor erger. Maatschappelijk werk maakt mensen bewust van hun problemen en hun eigen gedrag dat die problemen in stand houdt. Door Schuldhulp krijgen mensen zelf de verantwoordelijkheid om schulden te voorkomen. En Sociaal raadslieden treffen sneller regelingen met schuldeisers, zonder dat daarvoor een schuldhulpverleningstraject moet worden opgestart. Resultaat is niet alleen minder schulden, maar ook minder huisuitzettingen en minder burgers in lange en dure juridische trajecten.

Kinderen die in armoede of in een kwetsbaar gezin leven, lopen schade op. Hulp start vaak pas als er crisis is en tekort; aanpak van oorzaken blijft liggen; hulp aan volwassenen is vaak gescheiden van hulp aan de kinderen en de coördinatie van de hulp laat vaak te wensen over. Tijdig meelopen en helpen voorkomt latere grote maatschappelijk kosten⁵.

Bezuinigen op Maatschappelijke dienstverlening gaat geld kosten

Maatschappelijk werk en Schuldhulp zijn financiële investeringen van gemeenten dubbel en dwars waard. Organisaties voor Maatschappelijk werk kunnen lokaal aantonen dat investeringen niet alleen van voordeel zijn voor de burger, maar ook bij gemeenten financieel tot besparingen leiden. Bovendien verkent Maatschappelijke dienstverlening ook andere financieringsmogelijkheden bijvoorbeeld via de zorgverzekeraars.

Ook investeren in raadsliedenwerk levert op. Sociaal raadslieden halen jaarlijks miljoenen euro's op aan toeslagen en regelingen die anders op de plank blijven liggen. Elke euro die in Sociaal raadsliedenwerk wordt geïnvesteerd, levert ongeveer 4 euro voor de meest kwetsbaarste inwoners van de gemeente op⁶. Omgekeerd kun je zeggen dat elke bezuiniging op raadsliedenwerk er voor zorgt dat het viervoudige van het te bezuinigen bedrag wegvalt bij de armste inwoners.

⁵ Rapport Integraal Toezicht Jeugdzaken (2011) *Het kind van de rekening*.

⁶ Onderzoek naar het Sociaal Raadsliedenwerk in Rotterdam (2009) *Het Resultaat Telt*.

Bezuinigen op Sociaal raadsliedenwerk leidt tot meer armoede

De aanpak van armoede is een bestuursprioriteit. Sociaal raadslieden spelen hierin een belangrijke rol. Zij zorgen ervoor dat burgers gebruik kunnen maken van de regelingen waar zij recht op hebben. Dit geldt niet alleen voor lokale regelingen, maar ook voor landelijke regelingen. Hierdoor stijgt het inkomen van deze burgers, hetgeen gunstig is voor de samenleving en gemeenten.

Basislijst

Argumenten tegen bezuinigingen Peuterspeelzaalwerk

Door bezuiniging op peuterspeelzaalwerk raken gemeenten hun VVE-voorziening kwijt

Volgens de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) zijn gemeenten verantwoordelijk voor een dekkend netwerk van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) in hun gemeente. Zij zijn verplicht om een goed voorschools aanbod te leveren aan alle jonge kinderen met een taalachterstand. Peuterspeelzalen spelen een belangrijke rol bij VVE. Zij hebben ervaring met VVE-programma's of zijn in staat deze in korte tijd te organiseren. Door peuterspeelzalen te sluiten, raken gemeenten een instrument (voorziening) kwijt waarmee ze aan hun wettelijke verplichting kunnen voldoen.

Gemeenten verliezen een belangrijke vindplaats van zorgkinderen en -ouders

Peuterspeelzalen zijn bij uitstek een vindplaats van mogelijke achterstanden en opvoedproblemen bij jonge kinderen en hun ouders. De peuterspeelzaal geeft directe opvoedingsondersteuning in de preventieve sfeer, werkt taal- en ontwikkelingsachterstanden weg en draagt zorg voor een doorgaande leerlijn. Maar de peuterspeelzaal verwijst ook door naar bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin of andere zorgnetwerken. Met het sluiten van peuterspeelzalen gaat deze belangrijke functie verloren en belanden veel kinderen en ouders tussen wal en schip.

Bezuiniging op peuterspeelzaalwerk maakt gemeenten afhankelijk van kinderopvang

Gemeenten die VVE aan alle doelgroepkinderen willen aanbieden via de kinderopvang, maken zich volledig afhankelijk van (commerciële) kinderopvangorganisaties. Ook wat betreft ouders die niet onder de Wet kinderopvang vallen.

Bezuiniging op peuterspeelzaalwerk schaadt de ontwikkeling van kinderen

Basisscholen merken het verschil tussen leerlingen die wel en geen voorschoolse educatie hebben gevolgd. VVE leidt tot betere leerprestaties van leerlingen uit een kansarme omgeving. Ze krijgen zo een betere start op de basisschool⁷. Met het wegvallen van de peuterspeelzalen wordt een gat geslagen in de ontwikkeling van het kind bij de voorbereiding op de basisschool. Dat valt niet te rijmen met de wettelijke opdracht van de gemeente om mede te investeren in doorlopende leerlijnen en een dekkend aanbod van onder andere lees/taalonderwijs.

Bezuiniging werkt segregatie in de hand en heeft een negatief effect op sociale cohesie

Peuterspeelzalen zijn laagdrempelige voorzieningen waar kinderen met diverse sociaal culturele achtergronden gebruik van maken. Sluiting van peuterspeelzalen werkt segregatie in de hand. Peuterspeelzalen zijn wijkgerichte voorzieningen, vaak gevestigd in Brede Scholen van de gemeente. Dat vergroot de toegankelijkheid en het onderlinge contact tussen ouders (sociale cohesie) aanzienlijk.

⁷ Advies Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (2007) *Bouwstenen voor betrokken jeugd beleid*.

Bezuiniging leidt tot een grotere kloof tussen draagkrachtigen en minder draagkrachtigen

Peuterspeelzalen zijn betaalbaar en toegankelijk voor iedereen. Dit in tegenstelling tot kinderdagverblijven waar kinderen over het algemeen alleen naar toe gaan als beide ouders werken. Voor de niet-tweeverdieners, die geen gebruik kunnen maken van de Wet kinderopvang, is deze vorm van opvang onbetaalbaar. Sluiting van peuterspeelzalen, is sluiting van een laagdrempelige wijkvoorziening. Het vergroot de kloof tussen draagkrachtige en minder draagkrachtige ouders en kinderen.

Opdoeken van peuterspeelzaalwerk leidt tot hoge kosten voor de samenleving

Uit onderzoeken blijkt verder dat VVE bij kinderen tot betere sociale vaardigheden leidt en op termijn tot minder schooluitval en betere loopbaanperspectieven⁸. Sluiten van peuterspeelzalen is dan een bezuiniging die op termijn leidt tot hoge kosten voor de maatschappij.

Basislijst

⁸ SER-advies (2007) *Niet de afkomst maar de toekomst: Een betere positie voor allochtone jongeren op de arbeidsmarkt*.

Argumenten tegen bezuinigingen Jongerenwerk

Preventie voorkomt grotere problemen

De gemeente die bezuinigt op de dagelijkse aanwezigheid van jongerenwerk in de buurt, beperkt de basis voor succesvolle preventie. Contact onderhouden en vertrouwen opbouwen kost tijd en is essentieel voor goed jongerenwerk in een wijk. Preventie via jongerenwerk is van nog groter belang nu de jeugdzorg als te duur ervaren wordt. Coaching kost meer, maar levert ook meer op. Besparing: 1 jongere een heel jaar via het jongerenwerk begeleiden kost evenveel als twee dagen jeugdgevangenis voor 1 jongere.

Bezuinigen breekt af; alleen structureel investeren in jongerenwerk levert wat op

Het is verontrustend dat gemeenten steeds minder geld steken in structureel jongerenwerk, en meer in 'brandjes blussen' o.a. door straatcoaches en overlastbestrijding. De verhouding structureel - tijdelijk is verschoven van 78%:22% naar 65%:35%. Het getuigt van kortzichtigheid om jongerenwerkers steeds vaker projectmatig 'tegen de overlast en voor veiligheid' in te willen zetten. Dat is scoren op korte termijn. Het jongerenwerk heeft een veel bredere taak.

Bezuinigen op jongerenwerk gaat uiteindelijk geld kosten

Door interventies van het jongerenwerk worden kosten uitgespaard: jongerenwerk voorkomt een toename van hinderlijk gedrag en politie-ingrijpen op straat en voorkomt een toename van instroom in en kosten van jeugdzorg.

Interventies en projecten besparen niet alleen dure zorg- en politiekosten, ze leveren zelfs geld op. Het rendement neemt toe naarmate de activiteiten meer worden toegespitst op de doelgroep en gebaseerd worden op effectmetingen. Aanbodgericht werken levert meer op dan algemene faciliteiten aanbieden. Investeren in jongerenwerk loont dan. Het project All Stars, bijvoorbeeld, heeft een rendement van ten minste 120 dollar per deelnemer. Deze winst ligt vooral in de kosten voor gezondheidszorg die worden uitgespaard. Maar er is ook een positief effect op het welzijn van de jongere⁹.

Bezuinigen op jongerenwerk leidt tot overlast, onveiligheid en verloedering op straat

Jongerenwerk biedt jongeren een zinvolle tijdsbesteding. Het houdt jongeren letterlijk van de straat en help hen hun talenten te ontwikkelen. Jongerenwerkers zijn ook op straat actief. Daar observeren en corrigeren ze jongeren en stimuleren ze hen om positief groepsgedrag te versterken. Door bezuiniging in het jongerenwerk worden jongerengroepen op straat niet meer in de gaten gehouden. Gevolg is dat de overlast in de openbare ruimte toeneemt en de gemeente en de politie meer aan de bak moeten. Er kunnen ernstige conflicten op straat gaan ontstaan. De waarde van de buurt en van de woningen daalt. Omwonenden gaan eerder eigen rechter spelen. Negatief gedrag op straat neemt toe. Vernielingen nemen toe en vrijplaatsen ontstaan. Overlast van jongeren, alcohol- en drugsproblematiek onder jongeren en overlast in de woon- en leefomgeving zijn voor de gemeenten de drie belangrijkste thema's op veiligheidsgebied. Bestrijding hiervan vraagt om investeringen in jongerenwerk, niet om bezuinigen op jongerenwerk.

⁹ Onderzoeksrapport SEO (2011) *Kosten en baten van welzijn en maatschappelijke dienstverlening*.

Korten op jongerenwerk maakt problemen met jongeren alleen maar groter

Als jongerencentra gesloten moeten worden, is er geen mogelijkheid meer om elkaar in een accommodatie te ontmoeten. Gevolg is dat jongeren niet meer in een veilige omgeving activiteiten kunnen organiseren en experimenteren. De jongerenwerker op straat heeft geen mogelijkheid meer om de jongeren door te verwijzen naar een jongerencentrum. De groepen jongeren op straat zullen toenemen, evenals het werk voor gemeente en politie.

Eén keer bezuinigen op jongerenwerk komt twee keer zo hard aan

In het jongerenwerk werken veel vrijwilligers. Het begeleiden van vrijwilligers is vaak de taak van de beroepskracht. Bezuinigen op jongerenwerk betekent het verlies van getrainde vrijwilligers. In totaal is er dus nog minder inzet voor jongeren dan gedacht met de bezuiniging.

Bij hangjongerenproblematiek heb je meer aan een pedagogische opbouwwerker die zowel grenzen stelt als zorgt voor binding tussen jongeren en samenleving. Grenzen stellen, èn toekomstperspectief bieden¹⁰.

Basislijst

¹⁰ Onderzoeksrapport Noorda en Co (2009) *De staat van professioneel jeugd- en jongerenwerk in Nederland anno 2009*.

Argumenten tegen bezuinigingen op sport

Bezuinigen op gezonde leefstijl is ongezond

Laag opgeleiden, lage inkomstengroepen, 65-plussers, gehandicapten, allochtonen en mensen met een chronische ziekte blijven achter in sporten en bewegen¹¹. Deze kwetsbare groepen zijn tevens de doelgroepen van het welzijnswerk. Welzijn kent deze groep tot achter de voordeur, waarbij andere maatschappelijke organisaties slechts tot aan de voordeur komen. Welzijn bereikt juist deze kwetsbare groepen die geen vanzelfsprekend gebruik maken van de sportclub, de BSO, of zelf gaan joggen.

Sport en welzijn dragen bij aan verbetering van de sociale cohesie in wijken, gezondheid en talentontwikkeling.

Bezuinig niet op de samenwerking tussen sport en welzijn

- want dan worden talentvolle sportende jongeren niet meer door welzijnswerkers 'van de straat gehouden', gesignaleerd en doorverwezen naar de 'sterke sportvereniging'. Dit gaat ten koste van ledengroei van sportverenigingen, veiligheid, kansrijk opgroeien, buurtwelzijn.
- want dan kan de vrijwilligerscentrale niet meer worden ingezet om het groeiende tekort aan vrijwilligers in de sport aan te pakken.
- want dan gaan netwerk en de kennis van de welzijnsorganisatie over kwetsbare groepen verloren en kan niet meer gedeeld worden met sportverenigingen om maatschappelijke uitdagingen van de sportvereniging te ondersteunen. Zoals de veelal verdwenen sportverenigingen in wijken weer nieuw leven in te blazen.
- want dan heb je geen jongerenwerkers die (jeugd)trainers/vrijwilligers van sportclubs kunnen coachen in aanpak lastig gedrag. De veiligheid en participatie vermindert.
- want dan verliezen ouderen de aansluiting met laagdrempelig sport- en beweegaanbod in buurtaccommodaties.
- want sociale uitsluiting van kinderen op sport- en cultuurgebied door middel van interventies door welzijnsorganisaties kan niet meer worden teruggedrongen.
- want de sport- en beweegparticipatie in achterstandswijken zal afnemen.

Argumenten tegen bezuinigingen Welzijn Ouderen

Bezuinigen op ouderenwerk gaat geld kosten

Door Ouderenwerk worden kosten uitgespaard. Door de inzet van welzijn blijven ouderen langer zelfstandig en doen minder beroep op dure zorg.

Activiteiten als sporten en bewegen voor ouderen besparen niet alleen dure zorgkosten, ze leveren ook rechtstreeks geld op. Bijvoorbeeld: het project Meer bewegen voor ouderen levert een rendement op van minimaal 270 euro per deelnemer. Zij krijgen op latere leeftijd zorgvragen dan niet-bewegende ouderen. Dit bespaart kosten voor gezondheidszorg en draagt bij aan een betere kwaliteit van leven¹².

Ook gemeenten die investeren in preventief huisbezoek bij ouderen, verdienen die investering terug.

Bezuinigen op ouderenwerk is negeren van de vergrijzing

Bezuinigen op ouderen is geen goede zaak. De populatie ouderen groeit de komende jaren vrij snel. De vergrijzing komt tot een piek en daarmee neemt het aantal kwetsbare ouderen dat een appèl doet op dienstverlening ook toe. Welzijn Ouderen helpt de kwetsbare ouderen met participatie en ontmoeting. Maar ook met signaleren en oplossen van problemen. Eigen kracht en zelf de regie houden zijn de uitgangspunten van interventies. Als dit welzijnswerk voor ouderen wegvalt of vermindert, komen (meer) ouderen eerder in een isolement en gaat hun conditie sneller achteruit. Het gevolg is: escalatie van problemen en niet gewenste situaties voor de oudere en zijn/haar omgeving.

Door bezuiniging op ouderenwerk kan welzijn de grotere groep ouderen niet meer aan

Welzijn Ouderen werkt veel met vrijwilligers. Het is een uitdaging voor Ouderenwerk om de vrijwilligers te blijven activeren en motiveren voor de zwaardere, grotere, doelgroep die er aan komt. Als er geen geld meer is om vrijwilligers te trainen en hun deskundigheid te bevorderen, dan moeten de professionele krachten het werk gaan doen. Dit is duurder, maar ook zwaarder: weinig handen maken zwaar werk.

Bezuinigingen doorkruisen compensatie Pakketmaatregel AWBZ

De pakketmaatregel en de overheveling AWBZ vraagt lokaal juist extra inzet van Welzijn Ouderen. Juist kwetsbare ouderen zijn de doelgroep die door de decentralisatie van de functie begeleiding van AWBZ naar de Wmo door welzijn ouderen geholpen moeten worden. Extra investeren in signalerende huisbezoeken, waardoor de kwetsbaarheid goed in zicht komt zal nodig zijn de komende jaren. Ook noodzakelijk zijn diverse mogelijkheden van dagopvang/dagactiviteiten, desgewenst samen met andere lokale aanbieders. Voorkomen van sociaal isolement en eenzaamheid vraagt veel inzet en aandacht. Biedt als mogelijk activiteiten en voorzieningen collectief aan. Extra overhevelingsgelden die meekomen uit de AWBZ zijn voor Welzijn Ouderen bestemd!

Bezuinigen kan kosten voor gezondheidszorg vergroten

Regionale zorgverzekeraars gaan steeds meer allianties aan met Welzijn om (preventieve) beweegactiviteiten van Welzijn Ouderen op te nemen in het basis/ aanvullend pakket. Gemeenten en zorgverzekeraars weten elkaar steeds beter te vinden. Ook landelijk zijn hierover recent afspraken gemaakt en handreikingen verschenen.

Bezuinigen kost professionals

Minder ogen en oren in de wijk = meer kwetsbare ouderen die sneller in de zorg terecht komen. Dat is niet alleen duurder, maar voor de oudere zelf vaak ook zwaarder. Het druist bovendien in tegen de filosofie van de Wmo.

Bezuinigen op professionele inzet bij Welzijn Ouderen tast civil society aan

De civil society komt niet vanzelf. Zeker niet in tijden van bezuinigingen op veel terreinen. Juist 'het gesprek aan de keukentafel' door deskundige welzijnsprofessionals, helpt kwetsbare ouderen en gemeenten beter zicht te krijgen op hun situatie. De op basis van dit gesprek (WNS/ De kanteling) ingezette plannen 'ter voorkomen van' leveren op korte -en lange termijn resultaten. Professionals garanderen continuïteit die van vrijwilligers niet verwacht kan worden. Vrijwilligers moeten begeleid en opgeleid worden door professionals.

Basislijst

Download
www.mogroep.nl/welzijn

Ontwerp
Room for ID's, Nieuwegein

Utrecht, juni 2011

Newtonlaan 115
3584 BH Utrecht
Postbus 85223
3508 AE Utrecht

T 030 298 35 00
F 030 298 35 49
www.mogroep.nl
info@mogroep.nl